

הקולנוע המזרח גרמני

שיעור, 2008
התכנית ללימודים גרמנים
אוניברסיטת חיפה

מרצה: עופר אשכנזי

דרישות הקורס:

1. השתתפות פעילה בשיעורים (20%)
2. הצגת רפרזט במהלך הסמסטר (30%)
3. מבחן בית בסוף השנה (50%)

מקורות שילוו את השיעור:

ו. היצ'קוק, המאבק על אירופה, תל-אביב, 2003

- S. Allen & J. Sandford, *DEFA: East German Cinema, 1946-1992*, New York, 1999 (*DEFA*).
- Tim Bergfelder et al., *The German Cinema Book*, London, 2002 (*GCB*).
- S. Hake, *German National Cinema*, London, 2002 (*GNC*)

אתרים בהם ניתן למצוא חומר קריאה נוסף על הסרטים:

- <http://www.that-movie-site.com>
- <http://www.dvdtalk.com/dvdsavant/>
- <http://www.apolloguide.com/index.shtml>
- <http://movies2.nytimes.com>
- <http://www.boxoffice.com>
- <http://www.movieeye.com/reviews>

שיעור 1: מבוא: מזרח גרמניה והקולנוע המזרח גרמני – סקירה היסטורית

שיעור 2: 'הרוצחים נמצאים בינינו': מיתוס 'שעת האפס' בין ההריסות

"Introduction," *DEFA*, 1-21

המאבק על אירופה, 22-39.

סרטים: הרוצחים נמצאים בינינו, 1945; ארוכה היא הדרך, 1947; ההולכים למות (מוריטורי), 1948; סרט ללא שם, 1949

שיעור 3: מרד עם סיבה: ריאליזם סוציאליסטי ומרד נעורים ברחובות ברלין

Horst Claus, "Rebels with a Cause: The Development of the 'Berlin Filme' by Gerhard Klein and Wolfgang Kohlhaase," in: *DEFA*, 93-116

סרטים: ברלין, פינת שנהאוזר, 1956; איפשהו בברלין, 1947; לחם יומנו, 1949; גורלן של נשים, 1952; רומן של זוג צעיר, 1952

שיעור 4: המלחמה כמוסר השכל: כיצד להבין את מלחמת העולם בתוך פרדיגמה אידיאולוגית סוציאליסטית

Christiane Mückenberger, "The Anti-Fascist Past in DEFA Films," in: *DEFA*, 58-76

סרטים: הגרון של וונדסבק, 1950; רוטציה, 1950; המשפט של בלוס, 1948; הנתין, 1951; מועצת האלים, 1950

שיעור 5: בניית חברה צודקת מתוך ההתנסויות במלחמת העולם

S. Hake, "The Politicization of Cinema in the East," *GNC*, 106-111, and:
Horst Claus, "DEFA - State, Studio, Style, Identity," *GCB* 139-147

סרטים: המסילה השנייה, 1962; תיק גלייוויץ, 1961; המחפשים אחר השמש, 1954; חמש תרמילי כדורים, 1960

שיעור 6: ייאוש, תקווה והחיפוש אחר משמעות אצל הדור שנולד לאחר מלחמת העולם

“The New Waves and the Eleventh Plenary,” *GNC*, 128-139, **or:**

Karen Ruoff Kramer: Representations of Work in the Forbidden DEFA Films of 1965, in: *DEFA*, 131-145

סרטים: ואת אהבתך גם כן, 1960; בעקבות האבנים, 1968; מחזור 1945, 1965

שיעור 7: 'השפן הוא אני': אסתטיקה של חתרנות פוליטית

Stefan Soldovieri: Censorship and the Law: The Case of 'Das Kaninchen bin ich', in: *DEFA*, 146 – 163.

המאבק על אירופה, 321-332.

סרטים: השפן הוא אני, 1965; קרלה, 1965

שיעור 8: עדויות ושקרים: שואה וטראומה בשיח הקולנועי במזרח גרמניה

“Defining DEFA Imagery,” *New German Critique*, 82 Winter 2001, 3-24. **or:**

Anthony Coulson: Paths of Discovery: The Films of Konrad Wolf, in: *DEFA*, 164-182

סרטים: כוכבים, 1959; עירום בין זאבים, 1962; הייתי בן 19, 1968; יעקב השקרן, 1976; האח שלא הכרת, 1981

שיעור 9: בין קרל מאי לקרל מרקס: המערבון הסוציאליסטי

G. Gemünden, “Between Karl May and Karl Marx,” *New German Critique*, 82, Winter 2001, pp. 25-38.

סרטים: האפצ'ים, 1973

שיעור 10: סקס סמים ורוקנרול מעבר למסך הברזל: תרבות שכנגד או תעשיית תרבות?

I. Dölling, “We Love Paula, but Paul is more Important,” *New German Critique*, 82, 2001, 77-90

סרטים: האגדה על פאול ופאולה, 1973; סולו סאני, 1979

שיעורים 11-12: קולנוע כביטוי של תרבויות אלטרנטיביות

1. 'חריגים' כגיבורים:

A. Rinke: From Models to Misfits. Women in DEFA Films of the 1970's and 1980's, in: *DEFA*, 183-203,

or: R. Kiss, “Queer Traditions in German Cinema,” *GCB*, 48-56.

סרטים: האופניים, 1982; לצאת מהארון, 1989; השלישי שלה, 1973

2. 'סרטים מחתרתיים במזרח גרמניה 1980-1989': חתרנות אנטי-ממסדית בסוף ימי המלחמה הקרה.

GNC, 147-152

שיעור 13: המזרח כארץ זרה: קריסת גרמניה המזרחית והופעת ה'אוסטליגה'

D. Dahn, “11 Years Unification – consequences,” www.stanford.edu/~dietmar/blogger/

or: T. Barrett, “Die Wende and Reunification,” <http://history.hanover.edu/hhr/hhr4-1.html>

המאבק על אירופה, 394-408

סרטים: הארכיטקטים, 1990; גוד-בוי לנין, 2004; סע, טראבי, סע, 1991; חיים של אחרים, 2007

שיעור 14: סיכום: גרמניה שלא הכרנו.